

NOTA AKTUALIZACYJNA DO PUBLIKACJI

Spółka z o.o. od utworzenia do likwidacji. Praktyczny poradnik (z suplementem elektronicznym)

Od momentu wydania książki ukazały się ważne zmiany w przepisach, które mają wpływ na treść omawianych w niej zagadnień.

Zmiany **obowiązujące od 31 marca 2020 r.** wynikają z ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 568).

Zmiany **obowiązujące od 1 marca 2019 r.** wprowadzone zostały ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym (Dz.U. z 2018 r., poz. 2244).

I. Zmiany obowiązujące od 31 marca 2020 r.

Omówienie poszczególnych zmian:

1. Zdalne przeprowadzenie posiedzeń i zgromadzeń organów kolejalnych

W związku z obostrzeniami związanymi ze stanem epidemii, z dniem 31 marca 2020 roku znowelizowany został Kodeks spółek handlowych. Specustawa¹, potocznie zwana tarczą antykryzysową, wprowadziła do Kodeksu przepisy o możliwości odbywania posiedzeń organów kolejalnych w spółkach kapitałowych za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Zmiany objęły:

- posiedzenia i podejmowanie uchwał przez zarząd,
- posiedzenia i podejmowanie uchwał rady nadzorczej,
- zgromadzenia wspólników oraz walne zgromadzenia akcjonariuszy.

---

¹ Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 568).

Przepisy te znajdują zastosowanie zarówno do spółki z o.o., jak i spółki akcyjnej. Co ważne, zmiana ta została wprowadzona bez ograniczenia czasowego. Oznacza to, że nawet po odwołaniu stanu epidemii spółki kapitałowe będą mogły dalej korzystać z niżej omówionych rozwiązań.

Zarząd

Nowe przepisy Kodeksu spółek handlowych² wprowadziły dwie dodatkowe możliwości zdalnego podejmowania decyzji. Są nimi:

- udział w posiedzeniach zarządu – w tym przypadku przeprowadzane jest całe posiedzenie zarządu bez jednoczesnej fizycznej obecności jego członków,
- podejmowanie uchwał przez zarząd – w tym przypadku członkowie zarządu głosują jedynie nad konkretnymi uchwałami.

O tym, czy możliwe będzie skorzystanie z przedmiotowego rozwiązania, decydować będzie treść umowy spółki z o.o. Przy czym:

- a) przeprowadzenie posiedzenia na odległość jest możliwe, gdy w umowie spółki nie ma żadnych postanowień w tym przedmiocie oraz gdy umowa wprost dopuszcza taką możliwość,
- b) przeprowadzenie posiedzenia na odległość nie jest możliwe tylko wtedy, gdy opcję taką wprost wyłączono w treści umowy spółki.

Powyższe oznacza, że każda spółka, niezależnie od tego, czy zawiązano ją przez Internet, czy w sposób tradycyjny (akt notarialny), będzie mogła korzystać z nowych rozwiązań. Wyjątkiem będą wyłącznie te spółki, w których umowach wprost zakazano przeprowadzania posiedzeń zarządu przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Ustawodawca nie przewidział również konieczności uchwalenia dodatkowego regulaminu zarządu bądź uchwalenia innych aktów wewnątrz korporacyjnych, które regulowałyby sposób przeprowadzania ww. posiedzeń. Warto jednakże ustalić środki komunikacji zdalnej, których użycie będzie możliwe przez wszystkich członków zarządu.

Dla przykładu wskazać tu można: wideokonferencję, telekonferencję, skorzystanie z komunikatora internetowego zapewniającego transmisję w czasie rzeczywistym. Należy bowiem zwrócić uwagę na to, że środki porozumiewania się na odległość mają zapewniać komunikację „bezpośrednią”. Wyklucza to zatem przeprowadzenie posiedzenia poprzez pocztę elektroniczną bądź inne środki, które nie gwarantują bieżącego udziału w obradach zarządu. Z drugiej strony nie jest wykluczone, aby w posiedzeniu zarządu poszczególni jego członkowie brali udział w inny sposób.

---

² Zob. art. 209 § 5¹–5³ k.s.h.

Część z nich może brać w nim udział osobiście, a część korzystać z ustalonych uprzednio środków komunikacji zdalnej.

Zmiany w Kodeksie nie odnoszą się do sposobu zwoływania i przeprowadzania posiedzeń organów kolegialnych w spółkach z o.o. Oznacza to, że uchwały podejmowane na posiedzeniu zarządu będzie ważne, gdy spełnione zostaną dwa warunki:

- o posiedzeniu zarządu zawiadomieni zostaną wszyscy członkowie zarządu,
- uchwała zostanie powzięta bezwzględną większością głosów, czyli głosów „za” jej powzięciem będzie więcej niż łączna liczba głosów „przeciw” oraz wstrzymujących się.

Zasady protokołowania posiedzeń zarządu również nie ulegają zmianie, niezależnie od sposobu przeprowadzenia posiedzenia. Warto jednakże zadbać o utrwalenie protokołu posiedzenia, a przede wszystkim uchwał, które zostaną na nim powzięte. Kodeks spółek handlowych nie wprowadza specjalnych wymogów względem protokołów i uchwał zarządu. Wystarczające będzie zatem ich zapisanie w formie dokumentowej. Ta ostatnia obejmuje nie tylko formę pisemną zwykłą (papierową i z kwalifikowanym podpisem elektronicznym), ale także formę elektroniczną bez podpisu kwalifikowanego. Wystarczające będzie więc zapisanie przebiegu posiedzenia na dysku, wydrukowanie rozmowy z komunikatora internetowego czy też zatwierdzenie protokołu posiedzenia pocztą elektroniczną.

Powyższe uwagi odnieść należy także do podejmowania uchwał przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. W tym przypadku jednakże nie przeprowadza się całego posiedzenia zarządu, a jedynie głosuje się nad treścią konkretnej uchwały. Warto zaznaczyć, że uchwała zostanie powzięta, gdy wypowie się za nią bezwzględna większość członków zarządu.

Na koniec warto dodać, że wspomniana na wstępie zmiana Kodeksu spółek handlowych wprowadza trzecią możliwość zdalnego głosowania nad uchwałami. Jest nim głosowanie pisemne (obiegowe). Polega ono na tym, że każdy z członków zarządu wysyła swój głos nad uchwałą prezesowi zarządu albo innej, wskazanej przez niego, osobie. Obowiązują tu te same zasady głosowania co wyżej.

Rada nadzorcza

Wyżej opisane zasady, dotyczące zdalnych posiedzeń zarządu oraz podejmowania przez ten organ uchwał na odległość, należy odnieść do rady nadzorczej³.

Co ważne, Kodeks spółek handlowych nie narzuca żadnych szczególnych rozwiązań w przedstawionym zakresie. Z wyjątkiem rady nadzorczej w spółce akcyjnej ustawa

---

³ Zob. art. 222 §1¹–5 k.s.h.

nie wymaga uchwalenia regulaminu posiedzeń organów kolegialnych, które mają odbywać się zdalnie.

Początkowo omówiony tryb zdalny nie obejmował spraw rozstrzyganych przez radę nadzorczą, dla których umowa albo statut spółki przewidywał głosowanie tajne. Ustawodawca, kierując się względami praktycznymi, przewidział wszakże i taką możliwość. Zmiana ta obowiązuje od 18 kwietnia 2020 roku i wyraża się w dodaniu przepisu art. 222 § 4¹ k.s.h. Zgodnie z nimi rada nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość także w sprawach, dla których umowa albo statut spółki przewiduje głosowanie tajne, o ile żaden z członków rady nadzorczej nie zgłosi sprzeciwu.

I w tym przypadku nie jest zatem konieczne dokonywanie zmian w umowie bądź statucie spółki. Niemniej wystarczający jest sprzeciw chociażby jednego z członków rady nadzorczej, aby powzięcie ww. uchwały w trybie zdalnym nie było możliwe.

Zgromadzenie wspólników

Ustawa zwana tarczą antykryzysową wprowadziła zmiany w sposobie odbywania się zgromadzeń wspólników spółek z o.o.⁴ Przedmiotowa ustawa obowiązuje od 31 marca 2020 roku, a wprowadzone zmiany pozostaną w Kodeksie już na stałe.

Przedmiotowa nowelizacja zakłada, że wspólnicy mogą brać udział w zgromadzeniach przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Co ważne, aby skorzystać z tej możliwości nie jest konieczne dokonywanie zmian w treści umowy spółki. A zatem nawet wtedy, gdy w umowie nie przewidziano możliwości przeprowadzania zgromadzeń wspólników w tym trybie, będzie to możliwe. Wyjątek stanowią spółki z o.o., w których umowach wprost zabroniono odbywania zgromadzeń w tym trybie. Aby ich wspólnicy mogli uczestniczyć w zgromadzeniach zdalnie, konieczne może okazać się wprowadzenie zmian do umowy.

O przeprowadzeniu zgromadzenia w sposób umożliwiający zdalny udział wspólników decydować będzie organ zwołujący zgromadzenie. W spółce z o.o. będzie to zatem zarząd albo rada nadzorcza, względnie wspólnicy uprawnieni do zwołania zgromadzenia przez sąd rejestrowy.

Ustawodawca wymaga przy tym, aby w zaproszeniu na takie zgromadzenie zawarte zostały dodatkowe informacje. Chodzi tutaj o informacje na temat sposobu uczestniczenia w takim zgromadzeniu, wypowiedzania się w jego trakcie, wykonywania na nim prawa głosu oraz wniesienia sprzeciwu od podjętej wówczas uchwały bądź uchwał. Dodatkowo każda spółka z o.o., w której przewiduje się omawianą możliwość

---

⁴ Zob. art. 234¹ k.s.h.

zdalnego udziału w zgromadzeniach, powinna uchwalić stosowny regulamin. Wspólnicy mogą go przyjąć, głosując również w ww. sposób. W regulaminie powinny znaleźć się następujące kwestie:

- określenie środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość z uwzględnieniem ograniczeń technicznych poszczególnych członków organu – warto mieć na uwadze, iż niektóre aplikacje wymagają konkretnych systemów operacyjnych i mogą nie działać u osób dysponujących innym oprogramowaniem; ponadto należy wnikliwie sprawdzić wybrane aplikacje, część z dostępnych na rynku programów może bowiem stanowić oprogramowanie typu malware (złośliwe oprogramowanie służące np. kradzieży danych);
- sposoby potwierdzania tożsamości uczestników posiedzenia – jest to niezbędne, zwłaszcza gdy dany środek nie zapewnia komunikacji audiowizualnej, a jedynie tekstową (np. członkowie organu mogą być zobligowani do podania określonego hasła, wysłanego na ich numer telefonu tuż przed otwarciem zgromadzenia; niektóre z rozwiązań internetowych wprowadzają jeszcze bezpieczniejsze metody identyfikacji uczestników spotkania);
- minimalne wymogi bezpieczeństwa komunikacji zdalnej – członkowie organu muszą mieć na względzie ochronę takich dóbr, jak tajemnica przedsiębiorstwa spółki oraz dane osobowe; zasadne jest zatem wprowadzenie wymogu posiadania przez każdego członka organu przynajmniej określonych programów (np. program antywirusowy, zaporę internetową).

Na zakończenie należy wskazać, że „środki komunikacji elektronicznej”, o których mowa w Kodeksie, obejmują w szczególności:

- dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym wszystkich osób uczestniczących w zgromadzeniu, w ramach której mogą one wypowiadać się w toku obrad zgromadzenia, przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad zgromadzenia oraz
- wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku zgromadzenia,
- dodatkowo spółka publiczna zobligowana jest do zapewnienia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, np. przez Internet.

II. Zmiany obowiązujące od 1 marca 2019 r.

Omówienie poszczególnych zmian:

1. Zmiana umowy spółki z o.o. w organizacji

a) Treść zmiany

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
<p>Art. 161.</p> <p>§ 1. Z chwilą zawarcia umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powstaje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji.</p> <p>§ 2. Spółka w organizacji jest reprezentowana przez zarząd albo pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą wspólników.</p> <p>§ 3. Odpowiedzialność osób, o których mowa w art. 13 § 1, ustaje wobec spółki z chwilą zatwierdzenia ich czynności przez zgromadzenie wspólników.</p>	<p>Art. 161.</p> <p>§ 1. Z chwilą zawarcia umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powstaje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji.</p> <p>§ 2. Spółka w organizacji jest reprezentowana przez zarząd albo pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą wspólników.</p> <p>§ 3. Odpowiedzialność osób, o których mowa w art. 13 § 1, ustaje wobec spółki z chwilą zatwierdzenia ich czynności przez zgromadzenie wspólników.</p> <p>§ 4. Zmiana umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji wymaga zawarcia umowy przez wspólników. Przepisu nie stosuje się do umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zawartej zgodnie z art. 157¹.</p>

b) Opis zmiany

Dotychczas brak było przepisu regulującego sposób zmiany umowy spółki z o.o. przed dokonaniem jej wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS. Przypomnijmy zaś, że w przypadku spółek z o.o. zawiązanych w sposób tradycyjny (umowa zawarta w formie aktu notarialnego), wspólnicy mają aż 6 miesięcy na jej zgłoszenie do rejestru. Do tego dochodzi jeszcze okres oczekiwania na wpis. W tak długim okresie może okazać się, iż umowa spółki potrzebuje korekt lub większych zmian.

Brak wpisania spółki do rejestru uniemożliwia zaś stosowanie przepisów o zmianie umowy spółki właściwej, czyli zmiany w drodze uchwały powziętej – co do zasady – większością dwóch trzecich głosów. W orzecznictwie wykształcił się pogląd, iż w przypadku spółek w organizacji konieczne jest stosowanie zasad ogólnych prawa cywilnego, a zatem jednomyślności wszystkich wspólników.

Aby przeciąć spekulacje, ustawodawca wyraźnie określił, w jaki sposób powinno dokonywać się zmian umowy spółki z o.o. przed jej wpisaniem do rejestru. Wymagać to będzie ponownego spotkania się wszystkich współników u notariusza oraz zawarcia umowy spółki z o.o. uwzględniającej wprowadzone zmiany.

c) Praktyczne zastosowanie

Określenie wprost w Kodeksie spółek handlowych sposobu zmiany umowy spółki z o.o. pozwoli na bezpieczne wprowadzanie tego typu zmian bez ryzyka ich nieskuteczności. Obecnie bowiem brak stosownej normy prawnej w tym zakresie mógł prowadzić do oddalenia wniosku o wpis spółki z o.o. z uwzględnieniem później dokonanych zmian jej umowy. W praktyce zatem współnicy ze zmianami oczekiwali do momentu wpisania spółki do rejestru.

Ustawodawca, ze względu na specyfikę zakładania spółki z o.o. przy wykorzystywaniu wzorca umowy dostępnego w systemie teleinformatycznym, wyłączył możliwość dokonywania zmian umowy tego typu spółek przed ich wpisaniem do KRS. Wynika to także z faktu, iż okres spółki w organizacji w tym przypadku trwa jedynie przez siedem dni.

2. Zwrot nadpłaconej zaliczki

a) Treść zmiany

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
<p>Art. 195.</p> <p>§ 1. Spółka może wypłacić zaliczkę na poczet przewidywanej dywidendy, jeżeli jej zatwierdzone sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy wykazuje zysk. Zaliczka może stanowić najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca poprzedniego roku obrotowego, powiększonego o kapitały rezerwowe utworzone z zysku, którymi w celu wypłaty zaliczek może dysponować zarząd, oraz pomniejszonego o niepokryte straty i udziały własne.</p> <p>§ 2. Do zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy nie stosuje się przepisu art. 197.</p>	<p>Art. 195.</p> <p>§ 1. Spółka może wypłacić zaliczkę na poczet przewidywanej dywidendy, jeżeli jej zatwierdzone sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy wykazuje zysk. Zaliczka może stanowić najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca poprzedniego roku obrotowego, powiększonego o kapitały rezerwowe utworzone z zysku, którymi w celu wypłaty zaliczek może dysponować zarząd, oraz pomniejszonego o niepokryte straty i udziały własne.</p> <p>§ 1¹. W przypadku gdy w danym roku obrotowym zaliczka na poczet przewidywanej dywidendy została wypłacona współnikom, a spółka odnotowała stratę albo osiągnęła zysk w wysokości mniejszej od wypłaconych zaliczek, współnicy zwracają zaliczki w:</p>

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
	<p>1) całości – w przypadku odnotowania straty albo</p> <p>2) części odpowiadającej wysokości przekraczającej zysk przypadający wspólnikowi za dany rok obrotowy – w przypadku osiągnięcia zysku w wysokości mniejszej od wypłaconych zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy.</p> <p>§ 2. Do zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy nie stosuje się przepisu art. 197.</p>

b) Opis zmiany

W dotychczasowym stanie prawnym, jeżeli zaliczka na poczet dywidendy została wypłacona zgodnie z przepisami art. 194–195 k.s.h., tj.:

- umowa spółki upoważnia zarząd do wypłaty wspólnikom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy,
- spółka posiada środki wystarczające na wypłatę zaliczek,
- zatwierdzone sprawozdanie finansowe spółki za poprzedni rok obrotowy wykazuje zysk,
- zaliczka stanowi najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca poprzedniego roku obrotowego, powiększonego o kapitały rezerwowe utworzone z zysku, którymi w celu wypłaty zaliczek może dysponować zarząd, oraz pomniejszonego o niepokryte straty i udziały własne, to nawet w przypadku, gdy faktyczny zysk spółki był mniejszy od wypłaconych na jego poczet zaliczek, bądź spółka nie osiągnęła zysku w danym roku obrotowym, nie istniał mechanizm pozwalający na domaganie się od wspólników zwrotu nadpłaconych części zaliczek spółce.

Dodany przepis wprowadza nie tylko obowiązek zwrotu nadpłaconych zaliczek, ale także wskazuje sposób obliczenia kwoty, która podlegać będzie zwrotowi na rzecz spółki z o.o.

c) Praktyczne zastosowanie

Dzięki omawianej zmianie spółka z o.o. będzie mogła odzyskać środki wypłacone wspólnikom, które faktycznie nie są im należne, stanowiły bowiem zaliczki na poczet spodziewanego zysku, który jednakże okazał się niższy albo w ogóle nie wystąpił.

Do zwrotu zaliczek albo ich części wspólników będzie wzywał zarząd spółki. W przypadku zaś niezastosowania się do wezwania spółka uprawniona będzie

do dochodzenia zapłaty na drodze postępowania sądowego. Kwota podlegająca zwrotowi będzie mogła zostać także potrącona z inną wierzytelnością wspólnika względem spółki.

3. Rezygnacja ostatniego członka zarządu

a) Treść zmiany

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
<p>Art. 202.</p> <p>§ 1. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu.</p> <p>§ 2. W przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.</p> <p>§ 3. Jeżeli umowa spółki przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.</p> <p>§ 4. Mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu zarządu.</p> <p>§ 5. Do złożenia rezygnacji przez członka zarządu stosuje się odpowiednio przepisy o wypowiedzeniu zlecenia przez przyjmującego zlecenie.</p>	<p>Art. 202.</p> <p>§ 1. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu.</p> <p>§ 2. W przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.</p> <p>§ 3. Jeżeli umowa spółki przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.</p> <p>§ 4. Mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu zarządu.</p> <p>§ 5. Do złożenia rezygnacji przez członka zarządu stosuje się odpowiednio przepisy o wypowiedzeniu zlecenia przez przyjmującego zlecenie.</p> <p>§ 6. Jeżeli w wyniku rezygnacji członka zarządu żaden mandat w zarządzie nie byłby obsadzony, członek zarządu składa rezygnację wspólnikom, zwołując jednocześnie zgromadzenie wspólników, o którym mowa</p>

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
	w art. 233 ¹ , chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Zaproszenie na zgromadzenie wspólników zawiera także oświadczenie o rezygnacji członka zarządu. Rezygnacja jest skuteczna z dniem następującym po dniu, na który zwołano zgromadzenie wspólników.

b) Opis zmiany

Jak czytamy w uzasadnieniu projektu nowelizacji, zaproponowana zmiana stanowi próbę uregulowania kwestii adresata oświadczenia o rezygnacji członka zarządu spółki kapitałowej w przypadku, gdy rezygnację składa członek zarządu jednoosobowego bądź ostatni członek zarządu wieloosobowego. Proponowane rozwiązanie winno też odpowiadać na pytanie, jak powinni postępować wszyscy członkowie zarządu wieloosobowego, składając swoje rezygnacje jednocześnie.

Ustawodawca zdecydował się zatem na jednoznaczne określenie, jak członek zarządu rezygnujący jako ostatni (gdy po jego rezygnacji żaden mandat w zarządzie nie będzie już obsadzony) ma postąpić. Aby umożliwić wspólnikom wybór nowego składu zarządu, rezygnujący członek zarządu będzie musiał obligatoryjnie zwołać nadzwyczajne zgromadzenie wspólników celem wyboru władz spółki. Co więcej, jego mandat wygaśnie dopiero z dniem następującym po dniu, na który zwołano zgromadzenie wspólników.

Zwrócić jednak należy uwagę na fakt, że do skuteczności rezygnacji nie jest konieczne dokonanie wyboru nowych członków zarządu, a nawet odbycie się zwołanego w omawianym trybie zgromadzenia wspólników. Rezygnacja staje się bowiem skuteczna z dniem następującym po dniu, na który zwołano zgromadzenie wspólników – niezależnie od efektu, jaki zwołanie to przyniosło.

c) Praktyczne zastosowanie

O ile rezygnacja jednego z członków zarządu wieloosobowego najczęściej nie powoduje paraliżu w funkcjonowaniu spółki z o.o., to w przypadkach, gdy:

- zarząd spółki jest jednoosobowy,
- rezygnacja składana jest przez wszystkich członków zarządu wieloosobowego

pozbawia to spółki organu uprawnionego do bieżącego zarządu oraz jej reprezentowania. Dotychczas brak było rozwiązania legislacyjnego określającego, jak rezygnujący powinni w takiej sytuacji postąpić. Problemem był przy tym przede wszystkim adresat oświadczenia o rezygnacji. Ustawodawca, wprowadzając przepis

art. 202 § 6 k.s.h., uregulował nie tylko tę kwestię, wskazując, że rezygnacja składana jest wspólnikom. Dopuszczono przy tym możliwość wskazania w umowie spółki innego sposobu złożenia rezygnacji.

Dodatkowo nowy przepis nakazuje rezygnującemu zwołanie specjalnego zgromadzenia wspólników, które dedykowane będzie po pierwsze przyjęciu rezygnacji ostatniego członka zarządu, po drugie zaś – wyborowi nowych władz spółki.

4. Uchwały podejmowane w głosowaniu pisemnym

a) Treść zmiany

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
<p>Art. 231.</p> <p>§ 1. Zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.</p> <p>§ 2. Przedmiotem obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników powinno być:</p> <p>1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;</p> <p>2) powzięcie uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty, jeżeli zgodnie z art. 191 § 2 sprawy te nie zostały wyłączone spod kompetencji zgromadzenia wspólników;</p> <p>3) udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.</p> <p>§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły funkcję członków zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki w ostatnim roku obrotowym. Członkowie organów spółki, których mandaty wygasły przed dniem zgromadzenia wspólników, mają prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, przeglądając sprawozdanie zarządu i sprawozdanie finansowe wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz biegłego rewidenta i przedkładać do nich opinie na piśmie. Żądanie dotyczące skorzystania z tych uprawnień powinno być złożone zarządowi na piśmie najpóźniej na tydzień przed zgromadzeniem wspólników.</p>	<p>Art. 231.</p> <p>§ 1. Zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.</p> <p>§ 2. Przedmiotem obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników powinno być:</p> <p>1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;</p> <p>2) powzięcie uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty, jeżeli zgodnie z art. 191 § 2 sprawy te nie zostały wyłączone spod kompetencji zgromadzenia wspólników;</p> <p>3) udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.</p> <p>§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły funkcję członków zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki w ostatnim roku obrotowym. Członkowie organów spółki, których mandaty wygasły przed dniem zgromadzenia wspólników, mają prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, przeglądając sprawozdanie zarządu i sprawozdanie finansowe wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz biegłego rewidenta i przedkładać do nich opinie na piśmie. Żądanie dotyczące skorzystania z tych uprawnień powinno być złożone zarządowi na piśmie najpóźniej na tydzień przed zgromadzeniem wspólników.</p>

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
§ 4. W sprawach, o których mowa w § 2 i § 3, pisemne głosowanie jest wyłączone.	§ 4. (uchylony)

b) Opis zmiany

Zasadą jest, że uchwały wspólników podejmowane są na zgromadzeniu. To zaś wymaga formalnego zwołania. Kodeks spółek handlowych przewiduje kilka wyjątków od tej zasady. Jeden z nich przewiduje przepis art. 227 § 2 k.s.h. Zgodnie z nim, bez odbycia zgromadzenia wspólników, mogą być powzięte uchwały, jeżeli:

- wszyscy wspólnicy wyrażą na piśmie zgodę na postanowienie, które ma być powzięte – ten przypadek oznacza, że każdy ze wspólników oddaje samodzielnie oraz na piśmie głos na uprzednio opracowany projekt uchwały (jeżeli wszyscy wspólnicy poprą go, uchwała zostaje przyjęta) albo
- wszyscy wspólnicy wyrażą na piśmie zgodę na głosowanie pisemne – konkretna uchwała głosowana następnie w trybie obiegowym zostanie powzięta, gdy wypowie się za nią większość wspólników wymagana przez ustawę albo umowę spółki (przykładowo, jeżeli dana uchwała wymaga dla swojej ważności 2/3 głosów „za”, to w tym przypadku wystarczające jest zebranie takiej liczby głosów, nie jest wymagana jednomyślność wszystkich wspólników).

Dotychczas przepis art. 231 § 4 k.s.h. wprowadzał niezwykle istotne ograniczenie w stosowaniu przedmiotowego wyjątku. Mianowicie, głosowanie pisemne wykluczone było względem uchwał obligatoryjnie podejmowanych przez zwyczajne zgromadzenie wspólników (zob. art. 227 § 2–3 k.s.h.).

c) Praktyczne zastosowanie

Ustawodawca dostrzegł, iż głosowanie pisemne znacząco ułatwia podejmowanie uchwał przez wspólników, zwłaszcza gdy ich liczba jest większa bądź zamieszkują oni w znacznych odległościach od siebie. Co ważne, uchwały w trybie obiegowym mogą być podejmowane także w sprawach, dla których konieczne jest ich zaprotokołowanie przez notariusza (np. zmiana umowy spółki). W takim przypadku głos oddawany przez każdego ze wspólników również powinien przyjąć taką formę.

Omawiana zmiana usuwa ww. ograniczenia – dzięki uchyleniu przepisu art. 231 § 4 k.s.h. wszystkie uchwały podejmowane na zwyczajnym zgromadzeniu wspólników będą mogły zostać podjęte w trybie obiegowym.

5. Obowiązek zwołania zgromadzenia wspólników

a) Treść zmiany

Dotychczasowe brzmienie	Nowe brzmienie
Brak	Art. 233 ¹ . W przypadku, o którym mowa w art. 202 § 6, członek zarządu jest obowiązany zwołać zgromadzenie wspólników. Przepisu art. 235 § 1 nie stosuje się.

b) Opis zmiany

Zgodnie z treścią art. 235 § 1 k.s.h. w przypadku zarządów wieloosobowych zgromadzenie wspólników zwołuje zarząd. Oznacza to przede wszystkim konieczność uprzedniego powzięcia uchwały w tym przedmiocie. Jednakże w przypadku zarządów kadłubowych (niepełnych), gdy rezygnuje ostatni członek tego organu, nie ma on kompetencji do powzięcia takiej uchwały.

c) Praktyczne zastosowanie

Przepis ten uzupełnia omówiony wcześniej przepis art. 202 § 6 k.s.h., pozwalając członkowi zarządu na zwołanie zgromadzenia wspólników bez konieczności uprzedniego podejmowania uchwały zarządu w tym przedmiocie.

6. Odwołanie zgromadzenia wspólników

a) Treść zmiany

Dotychczasowa treść	Nowa treść
Art. 235. § 1. Zgromadzenie wspólników zwołuje zarząd. § 2. Rada nadzorcza, jak również komisja rewizyjna mają prawo zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zarząd nie zwoła go w terminie określonym w niniejszym dziale lub w umowie spółki, oraz nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zwołanie go uznają za wskazane, a zarząd nie zwoła zgromadzenia wspólników	Art. 235. § 1. Zgromadzenie wspólników zwołuje zarząd. § 2. Rada nadzorcza, jak również komisja rewizyjna mają prawo zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zarząd nie zwoła go w terminie określonym w niniejszym dziale lub w umowie spółki, oraz nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zwołanie go uznają za wskazane, a zarząd nie zwoła zgromadzenia wspólników

Dotychczasowa treść	Nowa treść
<p>w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania przez radę nadzorczą lub komisję rewizyjną.</p> <p>§ 3. Umowa spółki może przyznać uprawnienie, o którym mowa w § 2, także innym osobom.</p>	<p>w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania przez radę nadzorczą lub komisję rewizyjną.</p> <p>§ 3. Umowa spółki może przyznać uprawnienie, o którym mowa w § 2, także innym osobom.</p> <p>§ 4. Zwołujący ma prawo odwołania zgromadzenia wspólników, z uwzględnieniem art. 236 § 3.</p>

b) Opis zmiany

Kodeks spółek handlowych nie przewidywał możliwości odwołania zwołanego uprzednio zgromadzenia wspólników. W praktyce obrotu zdarzały się jednakże tego typu przypadki. Niemniej istniały uzasadnione wątpliwości co do skuteczności takiego odwołania. Powodowało to, że część wspólników stawiała się na zgromadzenie, a nieobecni zaskarżali powzięte przez nich uchwały do sądu.

Celem usunięcia tej niepewności ustawodawca przewidział wprost, że organ zwołujący zgromadzenie ma prawo do jego odwołania. Wprowadzono jednakże jeden wyjątek od tej zasady, o którym mowa w dodanym tą samą nowelizacją art. 236 § 3 k.s.h. Stanowi on mianowicie, że wspólnik lub wspólnicy, którzy zażądali zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, mają wyłączne prawo jego odwołania.

Konieczność dodania przedmiotowego przepisu wynika z faktu, że co prawda wspólnik lub wspólnicy reprezentujący co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego mogą żądać zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego zgromadzenia wspólników (zob. art. 236 § 1 k.s.h.), to jednak zgromadzenie jest zwoływane przez zarząd spółki. Stąd też, gdyby nie wyjątek wprowadzony w art. 236 § 3 k.s.h., to zarząd spółki mógłby odwołać również zgromadzenie wspólników zwołane na żądanie udziałowców.

c) Praktyczne zastosowanie

Zmiana umożliwia odwoływanie już zwołanych zgromadzeń wspólników bez ryzyka późniejszych procesów w przedmiocie uchylenia uchwały bądź stwierdzenia jej nieważności. Jest to zatem bardzo istotny przepis z punktu widzenia pewności obrotu gospodarczego.

7. Kopia pełnomocnictwa wspólnika

a) Treść zmiany

Dotychczasowa treść	Nowa treść
<p>Art. 243.</p> <p>§ 1. Jeżeli ustawa lub umowa spółki nie zawierają ograniczeń, wspólnicy mogą uczestniczyć w zgromadzeniu wspólników oraz wykonywać prawo głosu przez pełnomocników.</p> <p>§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do księgi protokołów.</p> <p>§ 3. Członek zarządu i pracownik spółki nie mogą być pełnomocnikami na zgromadzeniu wspólników.</p> <p>§ 4. Przepisy o wykonywaniu prawa głosu przez pełnomocnika stosuje się do wykonywania prawa głosu przez innego przedstawiciela.</p>	<p>Art. 243.</p> <p>§ 1. Jeżeli ustawa lub umowa spółki nie zawierają ograniczeń, wspólnicy mogą uczestniczyć w zgromadzeniu wspólników oraz wykonywać prawo głosu przez pełnomocników.</p> <p>§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności. Kopię pełnomocnictwa dołącza się do księgi protokołów.</p> <p>§ 3. Członek zarządu i pracownik spółki nie mogą być pełnomocnikami na zgromadzeniu wspólników.</p> <p>§ 4. Przepisy o wykonywaniu prawa głosu przez pełnomocnika stosuje się do wykonywania prawa głosu przez innego przedstawiciela.</p>

b) Opis zmiany

Obecne brzmienie przepisu art. 243 § 2 k.s.h. wymaga dołączenia do księgi protokołów oryginału pełnomocnictwa udzielonego przez wspólnika. W praktyce obrotu gospodarczego pełnomocnicy bądź dołączali do księgi protokołów notarialny odpis pełnomocnictw, co generowało dodatkowe koszty, bądź jego kopię. Najczęściej bowiem dysponowali tylko jednym oryginałem pełnomocnictwa.

c) Praktyczne znaczenie

Dzięki wprowadzonej zmianie nie będzie konieczne dołączanie do księgi protokołów oryginału pełnomocnictwa, co bardziej odpowiada nie tylko faktycznej praktyce w tym zakresie, ale stanowi również ułatwienie dla pełnomocników, które dodatkowo może prowadzić do zmniejszenia kosztów związanych z uczestnictwem pełnomocnika w zgromadzeniu wspólników.

8. Reprezentacja spółki przez likwidatorów

a) Treść zmiany

Dotychczasowa treść	Nowa treść
<p>Art. 276.</p> <p>§ 1. Likwidatorami są członkowie zarządu, chyba że umowa spółki lub uchwała wspólników stanowi inaczej.</p> <p>§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, likwidatorzy mogą być odwołani na mocy uchwały wspólników. Likwidatorów ustanowionych przez sąd tylko sąd może odwołać.</p> <p>§ 3. W przypadku gdy o rozwiązaniu spółki orzeka sąd, może on jednocześnie ustanowić likwidatorów.</p> <p>§ 4. Na wniosek osób mających interes prawny sąd może, z ważnych powodów, odwołać likwidatorów i ustanowić innych.</p> <p>§ 5. Sąd, który ustanowił likwidatorów, określa wysokość ich wynagrodzenia.</p>	<p>Art. 276.</p> <p>§ 1. Likwidatorami są członkowie zarządu, chyba że umowa spółki lub uchwała wspólników stanowi inaczej.</p> <p>§ 1¹. Sposób reprezentacji spółki w likwidacji określa się w umowie spółki, uchwale wspólników albo orzeczeniu sądu. W każdym przypadku sąd może zmienić sposób reprezentacji spółki w likwidacji.</p> <p>§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, likwidatorzy mogą być odwołani na mocy uchwały wspólników. Likwidatorów ustanowionych przez sąd tylko sąd może odwołać.</p> <p>§ 3. W przypadku gdy o rozwiązaniu spółki orzeka sąd, może on jednocześnie ustanowić likwidatorów.</p> <p>§ 4. Na wniosek osób mających interes prawny sąd może, z ważnych powodów, odwołać likwidatorów i ustanowić innych.</p> <p>§ 5. Sąd, który ustanowił likwidatorów, określa wysokość ich wynagrodzenia.</p>

b) Opis zmiany

Wobec braku wyraźnego przepisu Kodeksu spółek handlowych powstało wiele poglądów na temat określania sposobu reprezentacji spółki przez jej likwidatorów. Aby jednoznacznie określić tę kwestię, ustawodawca zdecydował się na jednoznaczne uregulowanie tego zagadnienia.

c) Praktyczne znaczenie

Dodany przepis usuwa dotychczasowe wątpliwości pojawiające się w orzecznictwie i doktrynie prawa handlowego. Wpływa zatem pozytywnie na pewność obrotu gospodarczego. Wspólnicy uzyskali także jednoznaczne potwierdzenie tego, w jaki sposób może dojść do określenia sposobu reprezentacji spółki przez jej likwidatorów.